

1 נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזין - the Mishna at the beginning of the פרק said that one may use a hammer to crack open nuts. Yesterday the Gemora discussed whether this included a blacksmith's hammer - which would mean that the Mishna holds that a כלי שמלאכתו לאיסור can be used גופו - or does the Mishna only allow hammers that are designated as nut crackers - which would mean that the Mishna holds that a כלי שמלאכתו לאיסור cannot be used גופו.

1 **מלבי"ם**
נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזין

Blacksmith's hammer
 Designated hammer

כלי שמלאכתו לאיסור
 Can be used
 לצורך גופו

כלי שמלאכתו לאיסור
 Cannot be used
 לצורך גופו

2 - Both - אתמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן קורנס של זהבים שנינו and רבי חייא רב שמן בר אבא agree that the Mishna is teaching that a כלי שמלאכתו לאיסור can be used גופו - However Rav אבא holds that even a spice maker's hammer is included - while רבי חייא only includes קורנס של זהבים - a goldsmith's hammer - however he does not include a קורנס של בשמים - a spice maker's hammer - because the owner is very particular not to use it for other purposes as it could ruin the delicate flavor of the spices.

2 **אתמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן...**
קורנס של זהבים שנינו

רבי חייא בר אבא ← Agree → רב שמן בר אבא

כלי שמלאכתו לאיסור
 Can be used
 לצורך גופו

קורנס של בשמים
 Spice maker's hammer

קורנס של בשמים
 Spice maker's hammer
 Could ruin the delicate flavor of the spices

3 - פגה שטמנה בתבן - If a fig is ripening in straw, רב נחמן paskens like ר' אלעזר בן תדאי that you can spear it with a weaver's spindle or reed, and allow the straw to fall away. Although רב once held that טלטול מן הצד, indirectly moving מוקצה, like the straw in this case, is אסור, הדר ביה רב נחמן מההיא - he later changed his mind and holds טלטול מן הצד is מותר.

3 **פגה שטמנה בתבן...**
FIGS ripening in straw

רב נחמן...
 Once held...
 טלטול מן הצד
 מוקצה

ר' אלעזר בן תדאי
 Spear it with a weaver's spindle or a reed
 And allow the straw to fall away

הדר ביה רב נחמן מההיא
 טלטול מן הצד
 מותר

4 מחט שניטל חררה או עוקצה - a needle whose eye or point was removed, מחט רב יוסף holds would still not be מוקצה since it can be used to remove splinters.

The Gemara asks that the משנה in כלים teaches that it would be טהור, indicating that it is no longer a כלי and should therefore be מוקצה? There are two approaches to dealing with this problem:

4 מחט...

5 טומאה - כלי מעשה בעינין - with regard to טומאה only something fully formed has a status of a כלי, therefore the needle without the eye doesn't qualify. However with regard to שבת, מדי דחוי בעינין - anything usable is considered a כלי, including a needle without an eye.

מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי disagrees and says טומאה for טומאה purposes, is also not considered a כלי for שבת purposes. The only exception to this rule would be גולמי, unfinished needles which would not be a כלי for טומאה but would not be מוקצה either since they can easily be used for removing splinters.

5 אביי
 שבת טומאה
 מדי דחוי בעינין כלי מעשה בעינין
 רבא
 לענין שבת לאו מנא הוא מדלענין טומאה לאו מנא הוא

6 אסובי ינוקא - There is a מחלוקת אמרואים whether you can straighten the limbs of a baby on שבת: מותר רב ששת holds its אסור, while מותר רב נחמן holds its אסור, similar to taking אפוקטויזין - a medication that induces vomit, in other words - anything that fixes the body is אסור. מותר רב ששת holds it is מותר because this is considered to be a very normal maintenance of the body, similar to removing a splinter which is also מותר.

6 אסובי ינוקא
 Straighten the limbs of a baby on שבת
 רב ששת מותר רב נחמן אסור
 a very normal maintenance of the body its like taking אפוקטויזין a medication that induces vomit

7 The next mishna on amud bais teaches that: קנה של זיתים - a cane used to measure the oil at the bottom of a barrel where olives are stored - אם יש קשר בראשו - if it has a knot at one end which acts as a small receptacle to catch some of the oil - then it is considered a כלי and is מקבל טומאה.

However with regards to Shabbos - בין כך ובין כך ניטל בשבת - with or without that not it may be used.

7

מלכה:
קנה של זיתים

אם יש קשר
בראשו

then it is
considered a כלי
and is
מקבל טומאה.

However
with regards
to Shabbos
בין כך ובין כך
ניטל בשבת

8 The next mishna introduces the category of מוקצה מחמת חסרון כוונה

ר' יוסי אומר כל הכלים ניטלין חוץ מן המסר הגדול ויתד של מחרשה - R' Yosi holds that the large saw and the blade of a plow are the only כלים that cannot be moved on שבת. These are both examples of מוקצה מחמת חסרון כוונה, items that cannot be moved since the owner would never want to use them for anything but their primary use, for fear of ruining them. The גמרא then goes on and gives several more examples of כלים that are מוקצה מחמת חסרון כוונה.

8

מלכה:
מוקצה מחמת חסרון כוונה

רב יוסי

כל הכלים
ניטלין

חוץ מן
המסר הגדול
ויתד של
מחרשה

מוקצה מחמת חסרון כוונה

9 The דף concludes by discussing the historical development of the הלכות of מוקצה. תנו רבנן - בראשונה היו אומרים שלשה כלים ניטלין בשבת. During the time of ר' יוחנן בן חנניאל who lived during the Second Bais Hamikdash many jews were extremely lax about the prohibition of מוקצה. The חכמים looking to make a strong statement made everything מוקצה and אסור to move except for three specific כלים. But then later on התירו וחזרו והתירו They slowly permitted more and more utensils until they got to the current הלכה. There are two basic approaches to how that process went:

9

Historical development of...
the מוקצה of הלכות

תנו רבנן - בראשונה היו אומרים
שלשה כלים ניטלין בשבת

But then later on...

התירו
וחזרו והתירו
וחזרו והתירו

- 10 • דבר שמלאכתו להיתר holds first they permitted then they permitted small כלי לקצור, then they permitted small כלי לקצור מקומו, then they permitted small כלי לקצור, but NOT לקצור מקומו. Finally they permitted moving even large גופו לקצור, but it is still אסור to move לקצור מקומו.

10

אביי

כלי שמלאכתו לאיסור	דבר שמלאכתו להיתר
✗	✓
לצורך גופו	לצורך מקומו
✗	✓
לצורך מקומו	לצורך גופו

even
LARGE
items

- 11 • כלי שמלאכתו להיתר holds first they permitted לקצור גופו and לקצור מקומו. Then they permitted moving it even לצל - for its own protection. Then they permitted moving even a small לאיסור both לקצור גופו and לקצור מקומו, but לקצור מקומו for its own protection remains אסור. Finally they permitted large כלי לקצור, but still only לקצור גופו ומקומו but not לצל.
- Based on the above, the gemora goes on to explain a תא that doesn't permit moving a לאיסור כלי will be interpreted by אביי to be referring to moving לקצור מקומו, and will be interpreted by רבא to refer to moving לצל.

11

רבא

כלי שמלאכתו לאיסור	דבר שמלאכתו להיתר
✗	✓
לצורך מקומו	לצורך מקומו
✗	✓
לצורך גופו	לצורך מקומו

even
LARGE
items

even
מחמה

- 12 The gemora continues... אמר רבי אלעזר - קנין ומקלות גלוסטרא ומדוכה כולם נשנו כלי שנשנו
- Rabbi Elozer says that קנין which were the 3 half pipes that held each of the 12 Lechan Haponim on the שלהן, plus the מקלות - rods used to hang the פסח while they were being skinned, גלוסטרא - door locks with knobs, and מדוכה - the mortar used to grind garlic were prohibited only during the גזירה but were subsequently permitted because they are all כלים שמלאכתן להיתר

12

אמר רבי אלעזר...
קנין ומקלות גלוסטרא ומדוכה
כולן קודם התרת כלים נשנו

קנין

מקלות

גלוסטרא

מדוכה

איך שמלאכתן להיתר

13 However רבה goes on to show on the top of the next amud how in fact 3 of these were prohibited because they were indeed considered as שמלאכתן לאיסור - כלים שמלאכתן לאיסור - therefore, they were - and still are prohibited - while the fourth - the מדוכה - was prohibited as ר' נחמיה who holds that any כלי may be used on shabbos אלא לצורך תשמיש המיוחד - only for its specific and originally intended use.

13

רבה

כלים שמלאכתן לאיסור

ומקלות

קנין

ומדוכה

גלוסטרא

was prohibited

ר' נחמיה

*a כלי may be used on shabbos
אלא לצורך תשמיש המיוחד
only for its
intended use*